

Martyna Milewska

Skarszewy, woj. gdańskie

Informator Archeologiczny : badania 10, 286-287

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SKARSZEWY
woj. gdańskie

P.P. Pracownia Konserwa-
cji Zabytków Oddział
w Warszawie

Badania prowadziła mgr Martyna Milewska. Finansował WKZ w Gdańsku. Drugi sezon badań. Średniowieczny zamek Joannitów.

Badania kontynuowano obejmując pracami budynek zamkowy i teren doń przylegający. Założono pięć wykopów badawczych /od nr 03 do 07/ o łącznej powierzchni 55 m².

Wykopy nr 03 oraz nr 05 usytuowano wokół zachodniego narożnika zamku. Odsłonięto w nich fragment zachowany na długości około 7 metrów od narożnika budynku, niewidoczny na powierzchni, biegnący w kierunku ściany zewnętrznej zamku. Zbudowano go z ociosywanych głazów narzutowych spojonych zaprawą wapienną, w układzie pasmowym. Fundament sadowiono częściowo w piaszczystym calcu, częściowo na wczesnośredniowiecznych warstwach kulturowych, na głębokości około 1,4 m poniżej obecnego poziomu użytkowania terenu. Uchwycony jego kraniec nosi wyraźnie ślady rozbiórki. Szerokość fundamentu wynosi 3 m, a obydwie ściany są starannie licowane. Tuż przy krańcu zachowanego fundamentu natrafiono na próg ceglany o wymiarach 60 x 80 cm. Usytuowano go zapewne w przejściu pomiędzy nieistniejącymi obecnie pomieszczeniami piwnicznymi budynku zamkowego. Wskazują na to ślady drewna, będące zapewne pierwotnym poziomem użytkowania tychże piwnic w postaci drewnianej podłogi.

Nawarstwienia wczesnośredniowieczne, miejscami przecięte wkopami fundamentowymi i najprawdopodobniej w większości zniwelowane, dostarczyły wyłącznie ułamków naczyń ceramicznych, datowanych na IX-X wiek. Powyżej zalegały nawarstwienia przemieszane, związane z budową oraz przebudowami zamku. Wydobyto z nich późnośredniowieczny oraz nowożytny materiał zabytkowy w postaci ułamków naczyń ceramicznych, kamionkowych, szklanych oraz szkła okiennego, fragmentów nierozpoznanych przedmiotów żelaznych i dużej liczby kości zwierzęcych. Ponadto cztery monety z okresu od połowy XVII do końca XIX wieku.

Wykopy nr 04 i nr 06 założono w Północno-wschodniej piwnicy zamku. Odsłonięto fundamenty ścian zewnętrznych budynku oraz ściany działowej piwnic. Mury zewnętrzne zbudowano analogicznie i sadowiono na tym samym poziomie, co odsłonięte w wykopach na zewnątrz zamku. Natomiast ściana działowa, sadowiona nieco niżej, na jednej tylko warstwie kamieni narzutowych, nie pochodzi z pierwotnego założenia. W narożniku południowym piwnicy natrafiono na sztuczne

zagłębienie, w którym odsłonięto resztki konstrukcji drewnianej obudowy piwniczki, wcześniejszej niż zabudowa murowana. Dno jej sięga około 4 m poniżej stopy fundamentów zamku. Jest to dalsza część obiektu odsłoniętego w poprzednim sezonie. Materiał zabytkowy z piwniczki obejmuje dużo późnośredniowiecznych ułamków naczyń wypalanych w atmosferze redukcyjnej, fragmenty przedmiotów żelaznych oraz kości zwierzęce. Ponadto znaleziono srebrny brakteat prawdopodobnie z XIV wieku. W zachodnim narożniku piwnicy, na poziomie posadowienia fundamentów ścian analogiczne jak w wykopie na zewnątrz budynku /wykop nr 05/ stwierdzono ślady moszczenia drewnem, będące zapewne pierwszym poziomem użytkowym piwnicy. Poniżej zalegała niewielkiej miąższości, zniwelowana warstewka z zawartością nielicznych ułamków naczyń kultury pomorskiej. Nad moszczeniem zalegały nawarstwienia przemieszane, które dostarczyły fragmentów naczyń ceramicznych późnośredniowiecznych i nowożytnych, ułamki naczyń szklanych, fragmentów przedmiotów żelaznych oraz kości zwierzęcych.

Wykop nr 07 założono na skarpie, w kierunku północno-zachodnim od zamku, przy współczesnym fundamencie kamiennym spojonym zaprawą cementową. Dolna część tego fundamentu, sadowiona w piaszczystym calcu, na głębokości około 1m niżej niż stopy fundamentów budynku zamkowego, spojona była zaprawą wapienną. Mimo tej różnicy, niewykluczone, iż może to być pozostałość pierwotnego fundamentu zamku, wtórnie nadbudowana i wykorzystana, jako mur wspierający skarpe. Nawarstwienia kulturowe z tego wykopu dostarczyły dużej ilości ułamków naczyń nowożytnych m.in. z polewą, majolikowych, szklanych oraz kafli płytowych.

Materiały zabytkowe z badań znajdują się w PAK PKZ w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.

ŚLUPNO, gm. Borowiczki
woj. płockie
Stanowisko 9

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej
Zakład Epoki Metali

Badania prowadziła mgr Krystyna Przybysz. Finansował IHKM PAN. Drugi sezon badań. Cmentarz przykościelny /XII-XIX w./.

Cmentarz położony jest na prawym brzegu Słupianki przy kościele parafialnym, założonym na sztucznym wyniesieniu, obecnie znacznie zmniejszonym.